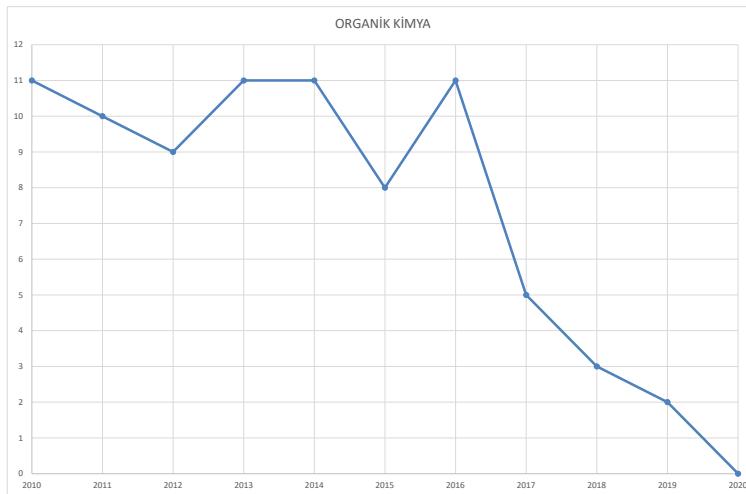
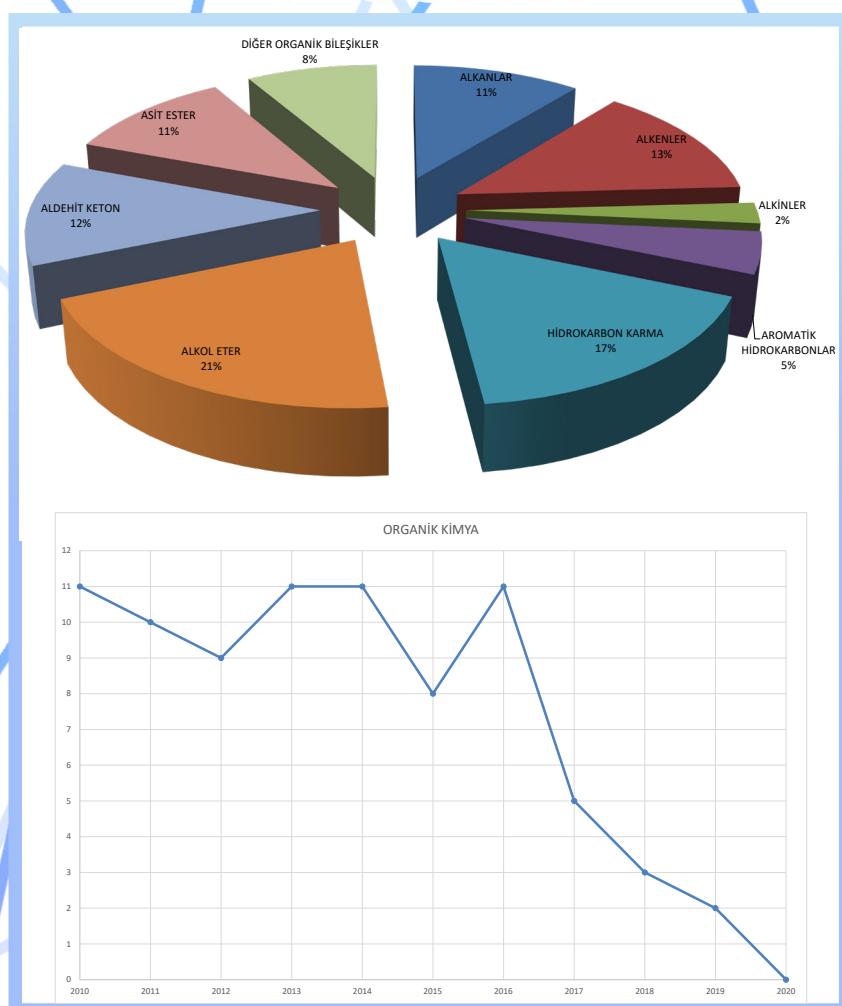

RYT

Organik Kimya - 6

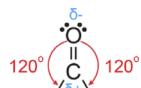
Aldehit ve Ketonlar

P serisi

Paraksilen Kimya
www.paraksilen.com

KARBONİL BİLEŞİKLERİ

Karbonil

Açılı

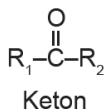
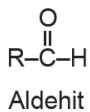
- Aldehit ve ketonların kapalı formülü $C_nH_{2n}O$ şeklindedir. Yani eşit karbon sayılı aldehit ve keton birbirinin yapı izomeridir. (fonksiyonel grup izomeri)

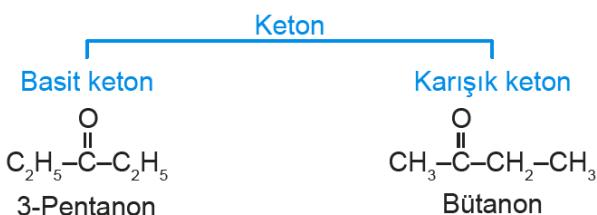
Aldehit ve Ketonlar

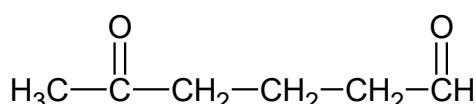
- Karbonil grubuna iki tane hidrojen veya bir hidrojen bir R grubunun bağlanması sonucu oluşan bileşikler **aldehit**, karbonil grubuna iki tane R grubunun bağlanması sonucu oluşan bileşiklere **keton** denir.

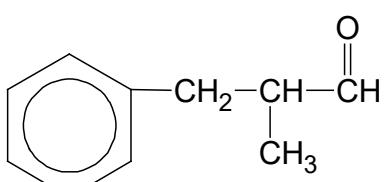
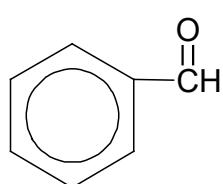
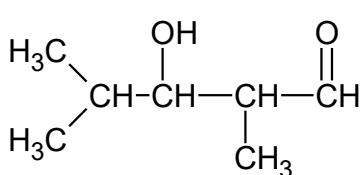
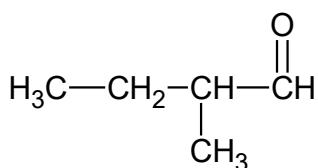
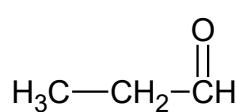
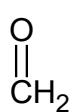
- Ketonlar eterlerdeki gibi basit (simetrik) veya karışık (asimetrik) olabilirler.

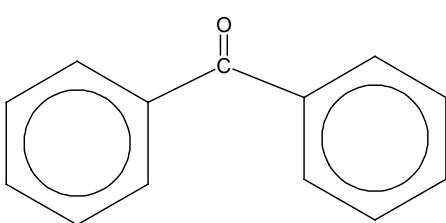
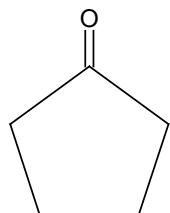
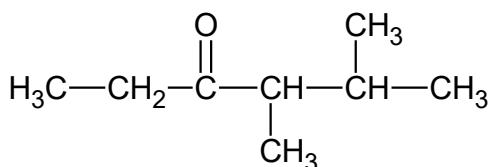
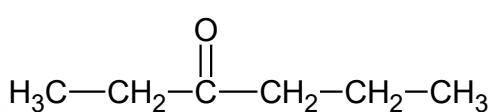
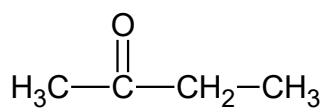
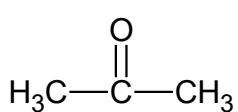
- Bir bileşik sadece aldehit veya koton olmak zorunda değildir, bir bileşigin yapısında aynı anda hem aldehit hem koton grubu olabilir

Aldehitlerin Adlandırması

Ketonların Adlandırması

Fiziksel Özellikleri

- Aldehit ve ketonlar polar yapılı olup moleküller arasında dipol dipol etkileşimi taşıırlar.
  - Bu nedenle kaynama noktaları aynı karbon sayılı hidrokarbonlardan daha yüksek ancak alkollerden daha düşüktür.
  - Karbon sayıları arttıkça taşıdıkları London kuvvetleneceği için kaynama noktaları artar ancak sudaki çözünürlükleri azalır.

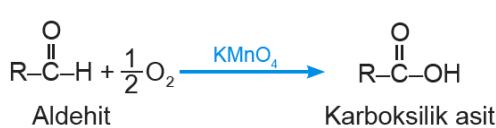
Formaldehit, asetaldehit, aseton karışımının 4 molü yükseltgendığında 3 mol asit karışımı elde edilirken indirgendiginden oluşan alkollerin 1 molü metil alkoldür.

Buna göre karışımın yakılması sonucu toplam kaç mol CO_2 oluşur?

- A) 4   B) 6   C) 8   D) 10   E) 12

Kimyasal Özellikleri

 2010 2012	 2016 2016
Formik Asit konus <u>YÜKSELİGENMEZ</u>	
$\begin{array}{c} \text{O} \\ \parallel \\ \text{R}-\text{C}-\text{OH} \end{array}$ <p>Karboksilik asit</p>	<p>Yükselgenmez</p> <p>KMnO₄ veya K₂Cr₂O₇ kullanılarak yükselenir, LiAlH₄ veya NaBH₄ kullanılarak indirgenir</p>
$\begin{array}{c} \text{O} \\ \parallel \\ \text{R}-\text{CH}-\text{H} \end{array}$ <p>Aldehit -</p>	$\begin{array}{c} \text{O} \\ \parallel \\ \text{R}-\text{C}-\text{R} \end{array}$ <p>Keton</p>
<p>KMnO₄ veya K₂Cr₂O₇ kullanılarak yükselenir, LiAlH₄ veya NaBH₄ kullanılarak indirgenir</p>	<p>Yükselgenmet</p>
$\begin{array}{c} \text{OH} \\ \\ \text{R}-\text{CH}_2 \end{array}$ <p>Primer Alkol</p>	$\begin{array}{c} \text{OH} \\ \\ \text{R}-\text{CH}-\text{R} \end{array}$ <p>Sekonder Alkol</p>
$\begin{array}{c} \text{OH} \\ \\ \text{R}-\text{C}-\text{R} \\ \\ \text{R} \end{array}$ <p>Tersiçer Alkol</p>	

Metanal molekülü ile ilgili:

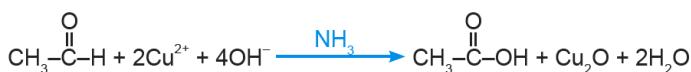
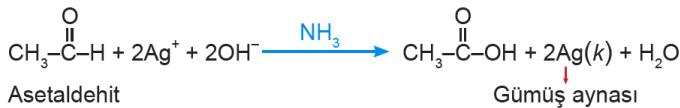
- I. Metanolün bir derece yükseltgenmesi ile elde edilebilir.
  - II. Yükseltgenmesiyle formik asit elde edilir.
  - III. H_2 ile indirgenmesi sonucu metanol olusur.

yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

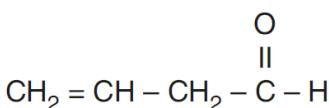
Fehling - Tollens Ayracı

 ÖSYM
2010

DİKKAT

Asetilen de fehling - tollens ayracına etki eder ancak asetilen de oluşan organik tuzun kendisi çökerken aldehitlerde indirgenen metal çöker, asetilen tollens ayacı ile beyaz çökelek oluştururken aldehitler gümüş aynası oluşturur.

Yarı açık formülü verilen bu molekül için aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kimyasal formülü C_4H_8O 'dur.
  - B) NH_3 lü ortamda $AgNO_3$ çözeltisine etki eder.
  - C) İndirgenme ürünü pirmer alkoldür.
  - D) Yükseltgenerek karboksilik asit oluşturur.
  - E) Hidrofil uc içerir.

Aldehit ve Ketonların Kullanım Alanları

Formaldehit:

- Suda iyi çözünen renksiz bir gazdır.
  - Formaldehit ve polimerleri mikrop öldürücü olduklarından dezenfektan olarak kullanılır. Ayrıca bazı sıvı sabun ve şampuanlarda kullanılmaktadır
  - Formaldehitin %40'luk çözeltisi olan formalin, proteinleri sertleştirip bozulmalarını önler. Bu nedenle proteince zengin gıdaların korunmasında, tıpta analizi yapılacak dokuların bozulmadan uzun süre saklanması için kullanılır.

Asetaldehit:

- Asetaldehit renksiz, keskin kokulu ve zehirli, suyla her oranda karışabilen bir sıvıdır.
  - Asetaldehit organik bileşikler ve yapay kauçuk elde etmek için, ayrıca gıdalarda doğala özdeş aroma verici olarak kullanılır.

Benzaldehit:

- Aromatik yapılı aldehitlerin ilk üyesi olan benzaldehit kozmetik ve boyar madde endüstrisinde başlangıç maddesi olarak kullanılır.
  - Bademin yapısında bulunan benzaldehit, asetaldehitle birlikte hazır gıdalarda doğal aroma verici olarak kullanılır.

Aseton:

- Ketonların ilk üyesi olan aseton; renksiz, kendine has kokusu olan, suyla homojen karışım oluşturan ve oda koşullarında sıvı hâlde olan, uçuculuğu yüksek bir maddedir.
  - Kanda eser miktarda, diyabet hastalarının idrarında ise fazla miktarda bulunur.
  - İyi bir çözücü olan aseton halk arasında oje çözücü olarak bilinir.
  - Ayrıca yağ,mum, reçine, kauçuk, plastik, lak, vernik vb. maddeler için de çözücü olarak kullanılır.